

Biến da sinh học thành CHẤT LIỆU KỂ CHUYỆN

KHÔNG DỪNG LẠI Ở VIỆC LỰA CHỌN MỘT CHẤT LIỆU ĐỂ THIẾT KẾ, TRẦN THẢO LINH - SINH VIÊN NĂM THỨ BA NGÀNH THỜI TRANG VÀ SÁNG TẠO, TRƯỜNG KHOA HỌC LIÊN NGÀNH VÀ NGHỆ THUẬT, ĐHQGHN ĐÃ BẮT ĐẦU ĐỒ ÁN CỦA MÌNH TỪ CHÍNH BƯỚC ĐẦU TIÊN CỦA QUÁ TRÌNH SÁNG TẠO: NGHIÊN CỨU VÀ CHẾ TẠO VẬT LIỆU. LẤY CHẤT LIỆU DA SINH HỌC LÀM NỀN TẢNG, LINH DÀNH NHIỀU THÁNG THỬ NGHIỆM, ĐIỀU CHỈNH CÔNG THỨC VÀ HOÀN THIỆN CHẤT LIỆU TRƯỚC KHI ĐƯA VÀO THIẾT KẾ BỘ SƯU TẬP. THÀNH QUẢ CỦA HÀNH TRÌNH ẤY LÀ BA MẪU TRANG PHỤC ĐƯỢC LỰA CHỌN TRÌNH DIỄN TẠI MINI SHOW RE:THINK ERA 1, NƠI NHỮNG Ý TƯỞNG SÁNG TẠO ĐƯỢC KỂ BẰNG CẢ NGÔN NGỮ CỦA THIẾT KẾ VÀ VẬT LIỆU.

TRONG CUỘC TRÒ CHUYỆN VỚI BẢN TIN ĐHQGHN, THẢO LINH ĐÃ CHIA SẺ VỀ HÀNH TRÌNH NGHIÊN CỨU VẬT LIỆU, PHÁT TRIỂN Ý TƯỞNG THIẾT KẾ VÀ NHỮNG BÀI HỌC QUÝ GIÁ MÀ CÔ CÓ ĐƯỢC TRONG QUÁ TRÌNH TRIỂN KHAI ĐỒ ÁN.

SONG MINH

Nếu phải giới thiệu bản thân thông qua một chất liệu hoặc một sản phẩm thiết kế, bạn sẽ chọn hình ảnh nào? Vì sao?

Mình nghĩ mình giống một bản draping* đang làm dở. Đó có thể chưa phải là sản phẩm hoàn thiện nhất, cũng chưa chắc là phiên bản đẹp nhất trong phòng thiết kế. Nó có nhiều ghim, nhiều đường bút chì, có những chỗ phải sửa đi sửa lại.

Nhưng chính trạng thái “đang làm dở” ấy lại khiến mình thấy rất gần với bản thân. Nó cho thấy một quá trình đang tiếp diễn, còn nhiều khả năng thay đổi, còn nhiều ý tưởng có thể phát triển. Mình nghĩ bản thân mình cũng vậy, luôn trong trạng thái học hỏi, thử nghiệm và trở thành một điều gì đó mới mẻ hơn.

* Draping là kỹ thuật dựng mẫu trang phục trực tiếp trên manơcanh hoặc cơ thể mẫu bằng vải mộc, thường được các nhà thiết kế sử dụng để thử nghiệm phom dáng, cấu trúc và tỷ lệ trước khi hoàn thiện sản phẩm cuối cùng.

Trong học phần “Thiết kế theo dòng vật liệu”, bạn đã lựa chọn loại vật liệu nào cho đồ án của mình?

Vật liệu chính mình lựa chọn là bio-leather, hay còn gọi là da sinh học. Đây là một loại vật liệu giả da được tạo ra từ các nguồn nguyên liệu có nguồn gốc sinh học như glycerin, gelatin... thay vì sử dụng da động vật truyền thống.

Điều khiến mình hứng thú với loại vật liệu này không chỉ là yếu tố mới mẻ, mà còn là khả năng can thiệp vào quá trình hình thành vật liệu. Thay vì chỉ chọn một chất liệu có sẵn rồi thiết kế trên đó, mình được bắt đầu từ việc nghiên cứu, thử nghiệm công thức, quan sát sự thay đổi của vật liệu và từng bước điều chỉnh để phù hợp với ý tưởng thiết kế của mình.

Trước khi bắt tay vào đồ án, bạn hiểu gì về da sinh học? Sau quá trình nghiên cứu, nhận thức của bạn thay đổi như thế nào?

Ban đầu, mình nghĩ da sinh học đơn giản là một giải pháp thay thế thân thiện với môi trường cho da thật. Nhưng sau quá trình nghiên cứu và thử nghiệm, mình nhận ra vấn đề phức tạp hơn rất nhiều.

Da sinh học không phải là một giải pháp hoàn hảo cho tính bền vững. Đúng hơn, đây là một hướng thử nghiệm có tiềm năng, giúp khám phá các loại vật liệu có thể tạo ra tác động môi trường thấp hơn so với một số vật liệu tổng hợp. Vật liệu này có lợi thế ở việc sử dụng thành phần có nguồn gốc sinh học và có khả năng phân hủy sau sử dụng.

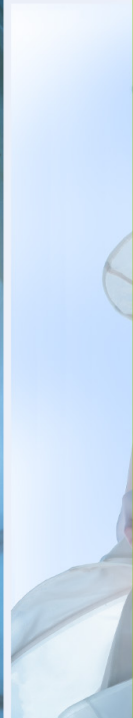
Với mình, điều quan trọng nhất không phải là khẳng định đây là “vật liệu của tương lai” theo một cách tuyệt đối, mà là nhìn thấy trong đó một hướng đi mở. Nó đặt ra nhiều câu hỏi về cách ngành thời trang có thể thay đổi, từ lựa chọn nguyên liệu, quy trình sản xuất đến tư duy thiết kế.

Khó khăn lớn nhất bạn gặp phải trong quá trình nghiên cứu và phát triển chất liệu là gì?

Khó khăn lớn nhất là thất bại nhiều hơn mình tưởng.

Trong quá trình thử nghiệm, có những mẫu mình đặt rất nhiều kỳ vọng nhưng khi hoàn thiện lại bị nứt, cong hoặc không đạt được tính chất mong muốn. Có mẫu tưởng như đã có thể may thành sản phẩm thì lại bị rách. Cũng có những lần cùng một quy trình nhưng vật liệu cho ra màu sắc, độ dày hoặc độ đàn hồi khác nhau, khiến tiến độ bị kéo dài hơn dự kiến.

Có những thời điểm mình cảm thấy nản và từng nghĩ đến việc đổi sang một loại vật liệu khác để kiểm soát hơn. Tuy nhiên,

chính những lần thất bại đó lại giúp mình hiểu vật liệu hơn. Mình nhận ra mình học được rất nhiều từ những mẫu hỏng, bởi chúng cho mình biết điều gì không nên làm, giới hạn của vật liệu nằm ở đâu và mình cần điều chỉnh như thế nào trong các thử nghiệm tiếp theo.

Bạn bắt đầu từ vật liệu rồi tìm ra câu chuyện thiết kế, hay bắt đầu từ câu chuyện rồi lựa chọn vật liệu?

Mình bắt đầu từ vật liệu.

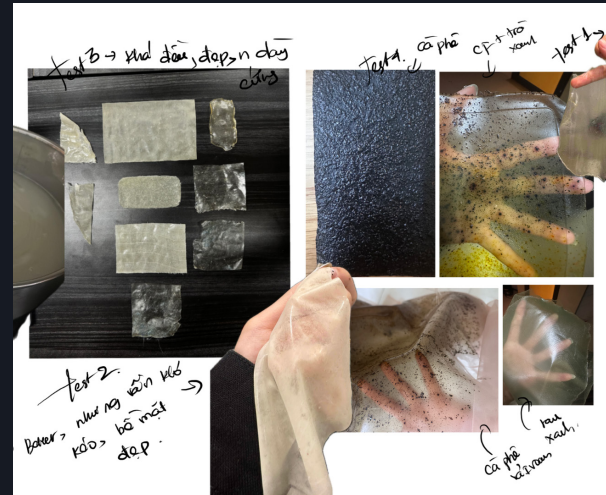
Ban đầu, mình bị thu hút bởi đặc tính của bio-leather: vừa mềm, vừa trong, vừa có cảm giác mong manh nhưng vẫn có khả năng tạo cấu trúc. Trong quá trình nghiên cứu, mình dần tìm thấy những ý nghĩa và câu chuyện phù hợp với nó.

Với mình, câu chuyện thiết kế không phải là thứ được gắn vào sau cùng. Nó được hình thành từ chính quá trình làm việc với vật liệu. Khi mình thử nghiệm, thất bại, điều chỉnh và quan sát vật liệu thay đổi, câu chuyện cũng dần hiện ra một cách tự nhiên hơn.

Có hình ảnh, ký ức hay trải nghiệm nào xuất hiện liên tục trong quá trình bạn xây dựng concept?

Concept của mình được xây dựng từ sự đối lập giữa cái cũ và cái mới. Trong quá trình nghiên cứu và phát triển vật liệu sinh học, mình nhận ra hành trình tạo ra một vật liệu mới có nhiều điểm tương đồng với quá trình trưởng thành của chính mình.

Từ những thử nghiệm ban đầu, những lần thất bại, những sai

sót và điều chỉnh liên tục cho đến kết quả cuối cùng, mỗi giai đoạn đều để lại dấu vết riêng. Những dấu vết ấy không làm vật liệu trở nên kém hoàn hảo hơn, mà góp phần tạo nên giá trị và bản sắc của nó.

Vì vậy, mình không nhìn vật liệu chỉ như một kết quả cuối cùng, mà còn như một phương tiện để kể câu chuyện về sự phát triển, sự thay đổi và quá trình trở thành chính mình. Những dấu vết của thử nghiệm, giống như những trải nghiệm trong cuộc sống, không nhất thiết phải che giấu. Chúng có thể trở thành một phần của bản sắc.

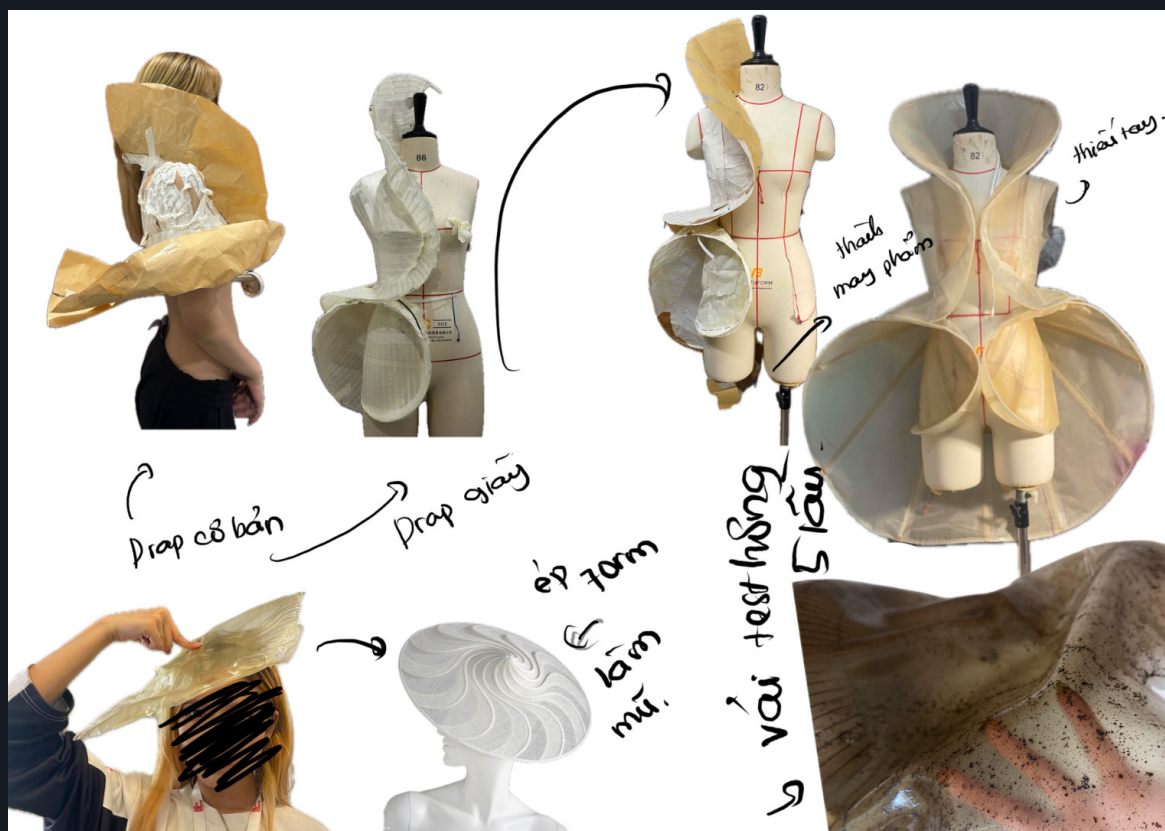
Trải nghiệm nào có tác động sâu sắc nhất với bạn trong quá trình thực hiện đồ án?

Có lẽ đó là khoảnh khắc mình nhận ra thiết kế không chỉ nằm ở bản vẽ hay sản phẩm cuối cùng.

Trước đây, mình thường tập trung nhiều vào hình ảnh hoàn thiện của một thiết kế: nó sẽ trông như thế nào, có đẹp không, có đúng với ý tưởng ban đầu không. Nhưng đồ án này khiến mình hiểu rằng nghiên cứu, thử nghiệm, cả những sai sót và điều chỉnh trong quá trình làm cũng là một phần rất quan trọng của thiết kế.

Khi bắt đầu từ vật liệu, mình không thể áp đặt hoàn toàn ý tưởng của mình lên chất liệu. Mình phải quan sát, lắng nghe và chấp nhận những giới hạn của nó. Quá trình ấy khiến mình thấy thiết kế không chỉ là tạo ra một

sản phẩm, mà còn là đối thoại với vật liệu.

Bạn cảm thấy thế nào khi lần đầu tiên nhìn thấy tác phẩm của mình xuất hiện trên sàn diễn?

Cảm xúc đầu tiên của mình thật ra không phải là tự hào, mà là nhẹ nhõm.

Sau rất nhiều lần thử nghiệm và chỉnh sửa, điều mình lo nhất là trang phục có thể đứng được trên người mẫu, di chuyển được trên sàn diễn và không gặp sự cố. Khi nhìn thấy các thiết kế xuất hiện trọn vẹn trên sân khấu, mình cảm thấy như vừa vượt qua một chặng đường rất dài.

Sau cảm giác nhẹ nhõm đó mới là niềm hạnh phúc. Những ý tưởng trước đây chỉ nằm trong đầu, trên bản phác thảo hoặc trong các mẫu thử cuối cùng đã được hiện thực hóa và xuất hiện trước mọi người. Đó là một khoảnh khắc rất đặc biệt với mình.

Nếu được làm lại dự án này từ đầu, bạn sẽ thay đổi điều gì?

Mình sẽ dành nhiều thời gian hơn cho giai đoạn thử nghiệm vật liệu ngay từ đầu.

Khi làm đồ án, mình nhận ra càng nghiên cứu kỹ vật liệu bao nhiêu thì quá trình thiết kế về sau càng thuận

lợi bấy nhiêu. Nếu hiểu rõ đặc tính, giới hạn và khả năng biến đổi của vật liệu sớm hơn, mình có thể chủ động hơn trong việc phát triển phom dáng, cấu trúc và cách xử lý trang phục.

Có lẽ mình cũng sẽ bớt "cứng đầu" hơn một chút khi một hướng đi nào đó không hiệu quả. Đôi khi, việc kiên trì là cần thiết, nhưng cũng có lúc mình cần đủ linh hoạt để thay đổi cách tiếp cận.

Theo bạn, đồ án này là điểm kết thúc của một chặng đường học tập hay là điểm khởi đầu cho một hành trình mới?

Với mình, đây là điểm khởi đầu.

Đồ án giúp mình nhận ra mình thực sự hứng thú với nghiên cứu vật liệu mới và các xu hướng thiết kế bền vững. Mình biết mình chưa tìm được tất cả câu trả lời, nhưng mình tin rằng mình đã tìm được những câu hỏi mà mình muốn tiếp tục theo đuổi trong tương lai.

Mình hy vọng đồ án này mới chỉ là chương đầu tiên của hành trình đó - hành trình tiếp tục khám phá mối quan hệ giữa vật liệu, thiết kế và những khả năng đổi mới trong thời trang.